

Socialstyrelsens föreskrifter om bedömning av egenvård SOSFS 2009:6

Uppdaterad januari 2013

Bakgrund

Hälso- och sjukvård skall bedrivas så att den uppfyller kraven på god vård.

Det har förekommit brister i patientsäkerheten vid bedömning, i planeringen och i samverkan mellan huvudmännen när en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård.

- Landstingen och kommunerna ska ta fram samverkansrutiner.
- Vårdgivaren ansvarar för att ta fram rutiner på verksamhetsnivå.
- Rutinerna ska ingå i ledningssystemen för kvalitet.

Grundläggande för samverkansrutinen

- Rutinen är gemensam för Västra Götalandsregionen och alla kommuner i Västra Götaland.
- Rutinen gäller bedömning av om en ordinerad hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras av patienten själv, förälder eller annan lämplig person som egenvård. Behov av att utföra ordinationen kan finnas i ordinärt och särskilt boende, vid korttidsvistelse, daglig verksamhet och förskola/ skola.
- Bedömningen ska utgå från patientens hela situation och förutsättningar att utföra egenvården på ett säkert sätt.
- Planeringen ska, då det inte är uppenbart obehövt, göras i samråd med den enskilde, närstående, socialtjänsten, andra vårdgivare, vårdenheter, försäkringskassan eller andra aktörer, till exempel skolan, som kan komma att beröras av egenvården.

Definitionen av egenvård och vilka bedömningar som ska göras

- Hälsa- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälsa- och sjukvårdspersonal bedömt att en patient själv kan utföra. Egenvård är inte hälsa- och sjukvård enligt hälsa- och sjukvårdslagen.
- Här tydliggörs ansvaret som ligger kvar på behandlingsansvarig läkare/annan legitimerad hälsa- och sjukvårdspersonal och vad som måste göras i dessa fall.

Den individuella bedömningen

Läkemedelshantering och enkla åtgärder kan vara ett ansvar för hälso- och sjukvården liksom relativt komplicerade åtgärder kan bedömas som egenvård utifrån patientens förutsättningar.

- Analys av risker och samråd
- Vuxna
- Barn
- Information
- Dokumentation

Vem gör bedömningen?

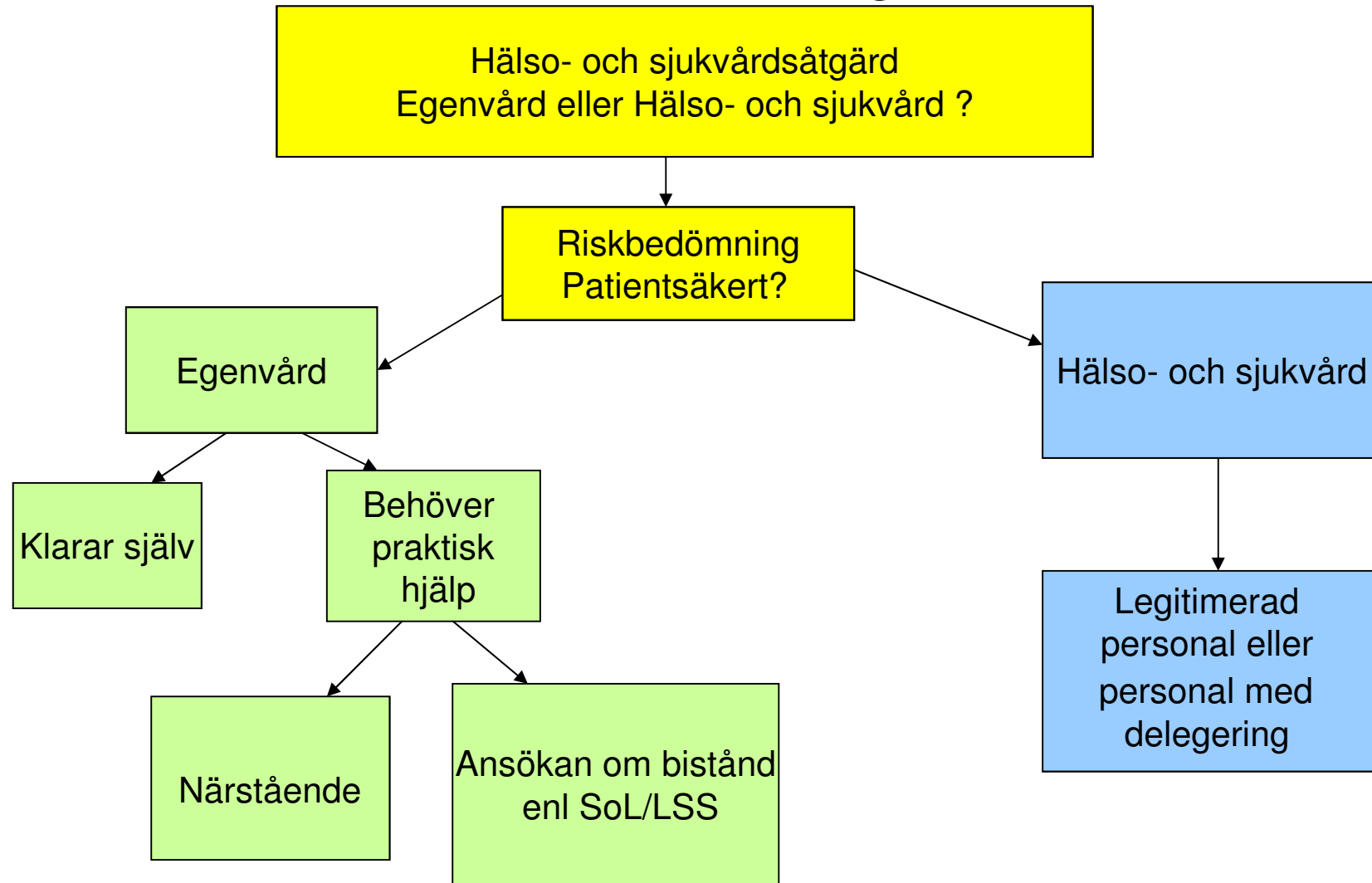
- Behandlande läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom sitt ansvarsområde.

När hälso- och sjukvårdsåtgärd inte kan bedömas som egenvård

En hälso- och sjukvårdsåtgärd får inte bedömas som egenvård, om analysen visar att det föreligger en risk för att patienten skadas.

- Om patienten/förälder eller annan person varken kan förstå eller ansvara för att åtgärden utförs på ett säkert sätt.
- Om åtgärden förutsätter omfattande instruktion och handledd träning av ansvarig läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, är detta hälso- och sjukvård.

Flödesschema för bedömning och utförande av

Riskbedömning

- Är det bäst för patienten att åtgärden utförs som egenvård?
- Finns det någon risk för att patienten skadas om åtgärden utförs som egenvård?

Blankett för beslut

Beslut om att en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård enligt SOSFS 2009:6

Beslut kan endast fattas av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, t ex. läkare, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast.

Namn:		Personnummer:	
Beslut fattat av:		Befattning:	
Enhet:			
År, datum:			
Omprövning av detta beslut skall ske senast:			
Åtgärd som skall utföras:			
Åtgärden ges som egenvård då den utförs av:	☐ Patienten själv	☐ Kommunal SoL/LSS-personal	☐ Kommunal SoL/LSS-personal
	☐ Närstående	☐ Personal från förskola/ skola	☐ Personal från förskola/ skola
	☐ Personlig assistent	☐ Annan:	☐ Annan:
Då åtgärden ska ges som egenvård ska information och instruktion ges i form av:			
Ansvarig:			
Vid akuta situationer kontaktas:			
Vid övriga problem, förändringar i hälsotillstånd eller i vardagen kontaktas:			
Om patienten har drabbats av eller utsatts för risk att drabbas av skada eller sjukdom i samband med egenvården kontaktas:			
Uppföljning av insatserna sker i form av:			

Underskrift beslutsfattare :

Tagit del av beslut underskrift: patient/ företrädare :

Information och instruktion

- Beslut om egenvård innebär att den som gör bedömningen avgör om egenvården kan utföras på ett säkert sätt och informerar sig om vem som ska utföra åtgärden.
- Den eller de personer som fått ansvar för att utföra egenvårdsåtgärden kan inte på eget initiativ överlåta till annan att utföra åtgärden. Beslutet kan då behöva omprövas.

Samverkan och planering

- i samråd med samtliga parter
- samtliga berörda ska vara överens om vem som har ansvar för de olika delarna i beslutet om egenvård
- planeringen dokumenteras och patienten får en kopia

Förutsättningar för rutinen bygger på beslutade samverkansformer för **vårdplanering** som finns mellan huvudmännen i Västra Götaland.

Dokumentation i patientjournalen av beslut

1. vilka åtgärder som har bedömts som hälso- och sjukvård och vilka som har bedömts som egenvård
2. om patienten själv eller med hjälp av någon annan ska utföra egenvården och hur informationen och instruktioner till dem som ska utföra den egenvården ska ges
3. vad som ska göras och vem som ska kontaktas om risk för skada i samband med egenvården eller om patientens situation förändras
4. hur och när bedömningen av egenvården ska följas upp och omprövas

Blankett för beslut finns på:

<http://www.vgregion.se/hosavtal>

Ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet

- Varje vårdgivare/förvaltning ska säkerställa att verksamhetens ledningssystem innehåller rutiner för bedömning, samråd och planering i samband med egenvård.
- Ansvar att inom sin organisation informera och förvissa sig om att berörda har kännedom om rutinens innehåll.
- Eventuell tolkning av rutinen vid tvist sker i första hand i de delregionala samverkansforum som finns mellan huvudmännen.